

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sža/30/2012
Identifikačné číslo spisu:	1012200590
Dátum vydania rozhodnutia:	13.02.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1012200590.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľa: R. X. O., narodeného XX. F. XXXX, bez dokladov totožnosti, štátneho príslušníka Bieloruskej republiky (ďalej len „Bielorusko“), v krajine pôvodu naposledy bytom H., aktuálne s miestom pobytu v Slovenskej republike: Pobytový tábor Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky Rohovce, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Škamla s.r.o., so sídlom Makovického 15, 010 01 Žilina, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky so sídlom Pribinova 2, Bratislava, (pôvodne Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad so sídlom Pivonková 6, Bratislava) o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu ČAS: MU-47-117/PO-Ž-2009 zo dňa 1. februára 2012, ktorým navrhovateľovi nebol udelený azyl a poskytnutá doplnková ochrana, o odvolaní navrhovateľa podaného proti výroku 1/ rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/16/2012-35 zo dňa 3. októbra 2012, ktorým nebol navrhovateľovi udelený azyl, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave vo výroku 1/ č. k. 9Saz/16/2012-35 zo dňa 3. októbra 2012 p o t v r d z u j e .

V časti výroku o trovách konania rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/16/2012-35 zo dňa 3. októbra 2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym orgánom

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad so sídlom Pivonková 6, Bratislava (ďalej len odporca) rozhodnutím ČAS: MU-47-117/PO-Ž-2009 zo dňa 1. februára 2012 podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o azyle) navrhovateľovi neudelil azyl na území Slovenskej republiky a neposkytol mu

doplňkovú ochranu. Osobitne poukázal na obsah vstupného pohovoru a doplňujúcich pohovorov, ktoré boli vykonané s navrhovateľom a na rozpory v jeho výpovediach, na základe ktorých odporca vyhodnotil navrhovateľovu osobu ako nedôveryhodnú. Podľa odporcu tieto rozpory nebolo možné považovať za nepatrné, či zanedbateľné a odporcovi objektívne znemožňovali zistiť, či v prípade navrhovateľa sú splnené podmienky nie len pre udelenie azylu, ale aj pre udelenie doplnkovej ochrany. Ako nedôveryhodné vyhodnotil aj doklady predložené navrhovateľom. V súvislosti s navrhovateľom prezentovanou poruchou pamäte poukázal na vykonané znalecké dokazovanie súdnym znalcom Doc. MUDr. W. M., CSc., z ktorého vyplynulo, že navrhovateľ počas vstupného pohovoru trpel psychickou poruchou - adaptačnou poruchou s úzkostnými príznakmi, avšak jeho porucha pamäte sa nedá vysvetliť účinkami užívaných liekov, ani vplyvom psychickej poruchy. Odporca ďalej uviedol, že v prípade navrhovateľa posudzoval aj možnosť udelenia azylu z dôvodov zlúčenia rodiny, ako aj z humanitných dôvodov, avšak dospel k záveru, že navrhovateľ nespĺňa ani podmienky pre udelenie azylu z týchto dôvodov. Pokiaľ ide o výrok, ktorým rozhodol o neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi tento odôvodnil tým, že nebol splnený ani jeden zo zákonných predpokladov jej poskytnutia. Ďalej uviedol, že vzhľadom na spochybnenie navrhovateľovej politickej činnosti vylúčil v prípade jeho návratu do krajiny pôvodu hrozbu vážneho bezprávia v podobe mučenia, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu. Následne skonštatoval, že v Bielorusku síce pretrvávajú isté násilie, ktorého obeťami sú odporcovia režimu Lukašenka, avšak nemožno hovoriť o situácii svojvoľného násillia počas vnútroštátneho konfliktu. Odporca svoje právne závery doplnil o informácie o krajine pôvodu navrhovateľa, na ktoré sa v rozhodnutí odvolal a ktoré aj identifikoval.

II.

Konanie pred súdom I. stupňa

Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ v zákonnej lehote opravný prostriedok - návrh zo dňa 9. marca 2012, ktorým sa domáhal jeho zrušenia v celom rozsahu. Uviedol v ňom, že odporca nesprávne právne posúdil vec a napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Navrhovateľ ďalej uviedol, že ak odporca považoval jeho osobu za nedôveryhodnú, mal jeho žiadosť o udelenie azylu zamietnuť ako zjavne neopodstatnenú. Keďže tak neurobil, mal sa podrobne zaoberať skúmaním otázky udelenia azylu navrhovateľovi. Pochybnosti o navrhovateľovej dôveryhodnosti sa nemali stať jediným podkladom navrhovateľovho rozhodnutia. Navyše odporca v odôvodnení neuviedol žiadne iné dôvody, o ktoré by sa napadnuté rozhodnutie opieralo. V súvislosti s neposkytnutím doplnkovej ochrany navrhovateľ poukázal na skutočnosť, že v krajine jeho pôvodu pretrvávajú násilie, ktoré možno označiť za svojvoľné a navyše podporované najvyšším predstaviteľom štátu. Nejedná sa síce o vnútroštátny ozbrojený konflikt, avšak možno konštatovať, že situácia je v Bielorusku nebezpečná a zo strany Slovenskej republiky odsúdeniahodná, o čom majú svedčiť aj vyjadrenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky smerujúce k situácii v Bielorusku. Navrhovateľ tiež namietal, že v správnom spise odporcu absentujú podklady o bezpečnostnej situácii v Bielorusku, ktoré sú pre rozhodovanie o doplnkovej ochrane nevyhnutné. Správu o bezpečnostnej situácii v Bielorusku za rok 2010 považuje navrhovateľ za neaktuálnu. Na záver uviedol, že nesúhlasí ani so spôsobom, akým mu odporca počas pohovorov kladol otázky. Podľa navrhovateľa boli nezrozumiteľné, kapciózne a sugestívne.

Odporca vo svojom vyjadrení k návrhu z 18. mája 2012 navrhol napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu potvrdiť ako vecne správne. Ďalej uviedol, že navrhovateľovu žiadosť nemohol zamietnuť ako zjavne neopodstatnenú, nakoľko takéto rozhodnutie je možné len do 60 dní od začatia azylového konania. Pokiaľ ide o kapciózne a sugestívne otázky, odporcovi nie je jasné, ktoré konkrétne otázky mal navrhovateľ na mysli. Odporca je toho názoru, že všetky skutočnosti uvedené navrhovateľom vyhodnotil komplexne a objektívne a naďalej sa pridŕžiava svojho záveru, že navrhovateľ nespĺňa podmienky na udelenie azylu, ani pre poskytnutie doplnkovej ochrany.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 9Saz16/2012-35 zo dňa 3. októbra 2012 dospel k názoru, že napadnuté rozhodnutie odporcu je potrebné potvrdiť vo výroku o neudelení azylu navrhovateľovi ako vecne správne, avšak vo výroku o neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi zrušiť a vrátiť vec odporcovi na ďalšie konanie.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že pokiaľ ide o charakter odporcom kladených otázok navrhovateľovi v

priebehu azylového konania dospel k názoru, že táto námietka neobstojí. Jednak preto, lebo navrhovateľ nekonkretizoval v čom, resp. ktorými otázkami mal odporca porušiť zásady vedenia pohovorov. Jednak aj preto, lebo podľa názoru súdu, ktorý sa pozorne oboznámil so zápisnicami o vykonaných pohovoroch, odporcom kladené otázky nie je možné považovať za také, ako ich označil navrhovateľ. Všetky otázky smerovali k ozrejmieniu dôvodov navrhovateľovej žiadosti o azyl, resp. k preukázaniu navrhovateľových tvrdení včítane ním predložených dôkazov. Pokiaľ teda odporca kladenými otázkami zisťoval skutkový stav veci, resp. pokiaľ nimi overoval pravdivosť navrhovateľových tvrdení, nie je možné mu takýto postup vyčítať. Konečne aj preto, lebo pohovory boli vykonané za osobnej účasti zástupcu navrhovateľa v azylovom konaní (ktorý je aj v aktuálnom súdnom konaní jeho zástupcom), pričom nikto - teda ani navrhovateľ a ani jeho zástupca nenamietal skladbu, charakter či obsah kladených otázok čo svedčí o skutočnosti, že navrhovateľovi kladené otázky boli formulované korektne. Ak by totižto niektoré otázky boli takými, za aké ich navrhovateľ označil v podanom návrhu, bezpochyby by minimálne zástupca navrhovateľa namietal ich obsah či charakter.

Ďalej krajský súd dôvodil, že pokiaľ navrhovateľ namietal, že ak odporca považoval jeho osobu za nedôveryhodnú, mal jeho žiadosť o udelenie azylu zamietnuť ako zjavne neopodstatnenú. V tejto súvislosti krajský súd považoval za potrebné poukázať na skutočnosť, že odporca týmto spôsobom v konaní nemohol postupovať, teda nemohol žiadosť navrhovateľa zamietnuť ako zjavne neopodstatnenú s poukazom na § 12 ods. 2 písm. d/ zákona o azyle. Podľa § 12 ods. 3 zákona o azyle môže odporca zamietnuť žiadosť ako zjavne neopodstatnenú iba v lehote 60 dní od začiatku konania. V danej veci konanie o udelenie azylu začalo podaním vyhlásenia, teda 29. novembra 2009, preto potup podľa tohto ustanovenia mohol byť uplatnený iba do 30. marca 2009. Napadnuté rozhodnutie bolo (s poukazom na priebeh celého konania pred odporcom) vydané až 1. februára 2012.

K námietke, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov: Ani táto námietka nebola podľa súdu I. stupňa dôvodná, pretože odporca v odôvodnení napadnutého rozhodnutia podrobne opísal zistený stav veci - dôvody navrhovateľovej žiadosti o azyl, obsah vykonaných pohovorov, podrobne sa zaoberal vyhodnotením predložených dôkazov, predovšetkým však aj hodnotením osoby z pohľadu jeho vierohodnosti. Takéto vyhodnotenie obsahuje odkaz na dôvody, pre ktoré odporca osobu navrhovateľa vyhodnotil ako nedôveryhodnú, pričom navyše toto vyhodnotenie je logicky, jasne a zrozumiteľne formulované.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci - že okrem vyhodnotenia osoby navrhovateľa ako nedôveryhodnej, odôvodnenie rozhodnutia neobsahuje žiaden dôvod, pre ktorý by navrhovateľ nespĺňal podmienky udelenia azylu krajský súd uviedol, že hodnotenie všeobecnej dôveryhodnosti navrhovateľa je jedným zo základných predpokladov, ktoré je povinný odporca skúmať v konaní o udelenie azylu. A to tak v prípade, ak žiadateľ o azyl nepredloží do konania žiadne dôkazy svojich tvrdení (§ 19a ods. 3 písm. e/ zákona o azyle), ako aj v prípade, ak ich predloží (§ 46 Správneho poriadku). V každom prípade je povinnosťou odporcu (v rámci zistenia stavu veci) o. i. zaoberať sa aj prípadnými rozpormi v jednotlivých výpovediach žiadateľa o azyl, tieto konfrontovať s predloženými dôkazmi či inými relevantnými dôkazmi (zisteniami) a obdobným spôsobom vyhodnocovať aj predložené dôkazy - osobitne v prípade, ak o ich pravosti či prípadnej účelovosti vzniknú dôvodné pochybnosti. Ako to bolo vyššie opísané a ako to vyplýva z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, odporca sa podrobne zaoberal otázkou tak hodnovernosti navrhovateľa ako osoby, ako aj ním predložených dôkazov. Podrobne uviedol, prečo navrhovateľa ako osobu nepokladal za dôveryhodného a podobne prečo ním predložené dôkazy (doklady) nepokladal za vierohodné, resp. prečo ich pokladal za účelové. Pokiaľ odporca dospel po vykonanom dokazovaní a po vyhodnotení zisteného stavu veci ako celku k presvedčeniu, že navrhovateľa s ním predloženými dokladmi nie je možné pokladať za vierohodného, táto skutočnosť sama o sebe vedie k vydaniu negatívneho rozhodnutia. Je tomu tak preto, lebo pokiaľ je navrhovateľ vyhodnotený ako nedôveryhodný (včítane dôkazov ním predložených), nemožno jednoducho uveriť jeho príbehu, ktorým odôvodňoval svoju žiadosť o azyl. Opačný postup by bol kontraproduktívnym. Z týchto dôvodov odporca nemal za povinnosť zaoberať sa konkrétnymi predpokladmi ustanovenými v § 8 zákona o azyle. Navyše, pokiaľ sa preukázali napr. zásadné nezrovnalosti či rozpory vo výpovediach navrhovateľa, resp. pokiaľ sa preukázala účelovosť a vo svojej podstate aj rozpornosť ním predložených dôkazov, tieto skutočnosti svedčia, podľa súdu I. stupňa, o nepreukázaní a teda o nenaplnení dôvodov, predpokladaných zákonom o azyle pre udelenie azylu.

Krajský súd teda v postupe či konaní odporcu počas azylového konania s navrhovateľom nezistil žiaden

protiprávny element, pretože odporca výrok o neudelení azylu jasne, zrozumiteľne a logicky odôvodnil, ktoré konštatovanie sa osobitne týka aj vyhodnotenia osoby navrhovateľa ako nedôveryhodnej a pretože odporca za daného stavu konanie musel vo veci rozhodnúť meritórnym rozhodnutím, výrok o neudelení azylu navrhovateľovi potvrdil.

Následne podrobne odôvodnil zrušujúcu časť - výrok 2/ rozsudku, ktorý už nadobudol právoplatnosť.

Krajský súd navrhovateľovi právo na náhradu trov konania nepriznal s odkazom na §250k ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), keďže navrhovateľ bol v základe podaného návrhu neúspešný.

III.

Odvolaie a vyjadrenie odporcu

Proti výroku 1/ rozsudku (potvrdenie rozhodnutia odporcu o neudelení azylu) podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom uviedol, že v zmysle § 12 ods. 2 písm. d) zákona o azyle Ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú aj vtedy, ak žiadateľ nespĺňa podmienky podľa § 8, 10, 13a alebo § 13b zákona o azyle a zdôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu nesúvislými, protirečivými, nepravdepodobnými alebo nedostatočnými vyhláseniami, na základe čoho nemožno jeho osobu považovať za dôveryhodnú.

Ak odporca považoval navrhovateľa za osobu nedôveryhodnú, mal v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia žiadosť navrhovateľa ako zjavne neopodstatnenú zamietnuť. Vzhľadom na to, že tak neurobil, mal sa odporca podrobne zaoberať skúmaním otázkou azylu a to bez ohľadu na to, či je výpoveď navrhovateľa dôveryhodná alebo nie. Ak odporca nezamietol žiadosť navrhovateľa ako zjavne neopodstatnenú, nemali sa pochybnosti odporcu o dôveryhodnosti navrhovateľa stať podkladom rozhodnutia, obzvlášť jediným.

Okrem skúmania dôveryhodnosti navrhovateľa sa odporca v časti rozhodnutia týkajúcej sa otázky azylu inými skutočnosťami nevyhnutnými pre posúdenie splnenia podmienok na udelenie azylu nezaoberala. Bez ďalšieho konštatuje, že ďalšie skúmanie nie je objektívne možné.

V rozhodnutí nie je uvedený žiaden dôvod (okrem nedôveryhodnosti), pre ktorý navrhovateľ nespĺňa podmienky na udelenie azylu na území Slovenskej republiky.

Výrok rozhodnutia odporcu sa tak nezhoduje s odôvodnením. Ak totiž odporca rozhodoval s poukazom na nedôveryhodnosť navrhovateľa, mal vydať rozhodnutie na základe vyššie uvedeného zákonného ustanovenia a nie na základe § 13 ods. 1 zákona o azyle.

Rozhodnutie je tak z uvedeného dôvodu nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov.

Právny zástupca navrhovateľa ďalej uviedol, že Krajský súd v Bratislave k uvedenej námietke obsiahnutej v podanom opravnom prostriedku konštatoval, že hodnotenie všeobecnej dôveryhodnosti navrhovateľa je jedným zo základných predpokladov, ktoré je odporca povinný skúmať v konaní o udelenie azylu. Sám súd teda konštatuje, že posudzovanie dôveryhodnosti je jedným zo základných predpokladov, nie však jediným.

V rozpore s uvedeným Krajský súd v Bratislave následne v napadnutom rozsudku konštatuje, že pokiaľ je navrhovateľ vyhodnotený ako nedôveryhodný, nemožno jednoducho uveriť jeho príbehu, ktorým odôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Opačný postup súd považuje za kontraproduktívny a súčasne uvádza, že z týchto dôvodov odporca nemal povinnosť zaoberať sa konkrétnymi predpokladmi ustanovenými v § 8 zákona o azyle.

Súd si vo svojich tvrdeniach protirečí. Najskôr konštatuje, že posudzovanie dôveryhodnosti je iba jedným zo základných predpokladov a následne, že vzhľadom na údajnú nedôveryhodnosť navrhovateľa nemožno uveriť jeho tvrdeniam a odporca nemá povinnosť skúmať splnenie podmienok stanovených v § 8 zákona o azyle.

Odporca mal povinnosť rozhodovať o žiadosti navrhovateľa v intenciách § 8 zákona o azyle, nakoľko už vzhľadom na plynutie lehôt nemohol vydať rozhodnutie o zamietnutí žiadosti navrhovateľa ako zjavne neopodstatnenej. Zo žiadneho ustanovenia zákona o azyle nevyplýva, že v prípade, ak je žiadateľ o azyl považovaný za nedôveryhodného, Migračný úrad nie je povinný rozhodovať podľa § 8 zákona o azyle. Migračný úrad mal povinnosť rozhodnúť v merite veci a nebol v danom prípade zbavený svojej povinnosti zaoberať sa predpokladmi ustanovenými v § 8 zákona o azyle.

Krajský súd v Bratislave nesprávne právne posúdil vec, ak konštatoval, že vzhľadom na údajnú

nedôveryhodnosť navrhovateľa, odporca nemal povinnosť zaoberať sa v jeho prípade konkrétnymi predpokladmi ustanovenými v § 8 zákona o azyle.

Navyše je uvedené tvrdenie v rozpore s výrokom rozhodnutia odporcu, ktorý rozhodol o neudelení azylu podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle.

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle Ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Teda, aby odporca mohol rozhodnúť o neudelení azylu, musí tvrdiť, že neboli splnené podmienky podľa § 8 alebo § 10 zákona o azyle. Aby mohol odporca konštatovať uvedené, musí skúmať splnenie podmienok podľa § 8 a § 10 zákona o azyle.

Navyše, rozhodnutie o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej možno v zmysle § 12 ods. 2 písm.

d) zákona o azyle vydať iba po splnení dvoch podmienok - nesplnenie podmienok na udelenie azylu a zdôvodnenie žiadosti okolnosťami, na základe ktorých nemožno osobu považovať za nedôveryhodnú.

Ani pre zamietnutie žiadosti ako zjavne neopodstatnenej teda nepostačuje iba konštatovanie nedôveryhodnosti žiadateľa. Ak konštatovanie nedôveryhodnosti nepostačuje ani pri vydaní rozhodnutia o zamietnutí žiadosti, nemôže nedôveryhodnosť postačovať ani na vydanie meritórneho rozhodnutia.

Postup súdu spočívajúci v tom, že potvrdil rozhodnutie o neudelení azylu a toto svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že podľa jeho názoru odporca nemal povinnosť zaoberať sa predpokladmi ustanovenými v § 8 zákona o azyle, napriek tomu, že ich skúmanie je podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle podmienkou vydania rozhodnutia o neudelení azylu, je nezrozumiteľný.

Krajský súd v Bratislave s poukazom na § 250k ods. 1 OSP rozhodol o nepriznaní práva na náhradu trov konania navrhovateľovi. Rozhodnutie odôvodnil tým, že navrhovateľ bol podľa jeho právneho názoru v základe podaného návrhu neúspešný.

Podľa § 250k ods. 1 OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. Ak bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené z dôvodu podľa § 250j ods. 3 súd žalobcovi prizná úplnú náhradu trov konania. Môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Navrhovateľ uviedol v odvolaní, že bol v konaní úspešný a odporca je povinný o jeho žiadosti opakovane rozhodnúť. Napadnuté rozhodnutie odporcu ČAS: MU-47-117/PO-Ž-2009 zo dňa 1. februára 2012 je zložené z dvoch samostatných výrokov, pričom tieto sú rovnocenné a výrok v časti o azyle nemožno považovať za dôležitejší ako výrok o doplnkovej ochrane, t. j. nemožno otázku udelenia, či neudelenia azylu považovať za základ veci a otázku doplnkovej ochrany iba za vedľajší výrok rozhodnutia vydaného v azylovom konaní.

Navrhovateľ má podľa jeho názoru právo na náhradu trov konania a v jeho prípade neexistuje žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by bolo možné rozhodnúť o tom, že sa náhrada trov konania celkom alebo sčasti nepriznáva. Navyše žiaden takýto potenciálny dôvod Krajský súd v Bratislave vo svojom rozhodnutí neuvádza.

Výrok o nepriznaní trov konania je nezrozumiteľný a nie je odôvodnený.

Navrhovateľ bol rozhodnutím súdu ukrátený na svojich právach.

Právny zástupca navrhovateľa preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k.: 9Saz/16/2012-35 zo dňa 3. októbra 2012 v prvej a v tretej výrokovej časti zmenil tak, že rozhodnutie Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ČAS:MU-47/117/PO-Ž-2009 z 1. februára 2012 vo výroku o neudelení azylu zrušuje a vec vracia odporcovi na ďalšie konanie a ukladá odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania vo výške 576,43 EUR k rukám jeho právneho zástupcu a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 161,75 EUR k rukám jeho právneho zástupcu a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odporca navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

IV.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel jednomyselne k

záveru, že odvolanie navrhovateľa proti výroku 1/ rozsudku nie je dôvodné. V časti výroku o trovách konania však bolo potrebné rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 13. februára 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

V zmysle § 21 ods. 11 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Ministerstvo vnútra SR ku dňu 31.12.2012 zrušilo okrem iných, aj rozpočtovú organizáciu - Migračný úrad Ministerstva vnútra SR a v zmysle § 21 ods. 13 zákona č. 523/2004 Z. z. práva a povinnosti zrušených rozpočtových organizácií prešli dňom zrušenia na zriaďovateľa, ktorým je Ministerstvo vnútra SR. Na základe citovaných právnych noriem má Najvyšší súd Slovenskej republiky preukázané, že do postavenia Migračného úradu MV SR ako pôvodne žalovaného správneho orgánu nastúpilo z titulu zákonných zmien Ministerstvo vnútra SR. Preto bude s týmto právnym nástupcom ďalej konané na strane žalovaného správneho orgánu - odporcu. Pod všeobecným označením odporca je potom nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo

b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa § 10 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,

b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo

c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí.

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky.

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13b zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny poskytne doplnkovú ochranu, ak tento zákon neustanovuje inak,

a) manželovi cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, ak manželstvo trvá a trvalo

aj v čase, keď cudzinec odišiel z krajiny pôvodu a tento cudzinec so zlúčením vopred písomne súhlasí,
b) slobodným deťom cudzinca, ktorému sa poskytnú doplnková ochrana podľa § 13a, alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
c) rodičom slobodného cudzinca, ktorému sa poskytnú doplnková ochrana podľa § 13a, mladšieho ako 18 rokov. (ods. 1)

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu aj dieťaťu narodenému na území Slovenskej republiky cudzinke, ktorej sa poskytnú doplnková ochrana, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 3).

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že odporca vyhodnotil dôvody žiadosti o azyl ako také, ktoré nemožno subsumovať pod niektorý zo zákonom predpokladaných dôvodov pre udelenie azylu relevantných v zmysle § 8 zákona o azyle.

V dôvodoch rozhodnutia sa síce zaoberá dôveryhodnosťou osoby navrhovateľa, avšak len sekundárne, o čom svedčí fakt, že nezamietol jeho žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú z niektorých z dôvodov, ktoré v ustanoveniach § 12 ods. 2 písm. d/ resp. § 12 ods. 2 písm. j/ zákona o azyle implicitne s nedôveryhodnosťou osoby žiadateľa o azyl a udávaním iných osobných údajov spájajú taký spôsob rozhodovania, ktorý otázku posudzovania samotných dôvodov žiadateľa v zásade nepripúšťa.

Podľa § 12 ods.2 písm. d/ ministerstvo zamietne žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú aj vtedy, ak žiadateľ nespĺňa podmienky podľa § 8, 10, 13a alebo § 13b a zdôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu nesúvislými, protirečivými, nepravdepodobnými alebo nedostatočnými vyhláseniami, na základe čoho nemožno jeho osobu považovať za dôveryhodnú.

Podľa názoru odvolacieho súdu judikovaného už v rozhodnutí ISŽa/15/2008 z 19. augusta 2008:

„Dôveryhodnosť osoby žiadateľa odporca posudzuje vzhľadom na nedostatok listinných dokladov a dokumentov, ktorými by preukázal svoju totožnosť, resp. ktorými by preukázal pravdivosť svojich tvrdení o prenasledovaní v krajine pôvodu v nadväznosti na celkové správanie navrhovateľa v priebehu administratívneho konania. Na preukázanie pravdivosti tvrdení musí záležať predovšetkým žiadateľovi o azyl, preto jeho vyhlásenia musia byť ucelené a rozumné, nesmú protirečiť všeobecne známym faktom o krajine pôvodu a svojim konaním nesmie zadávať dôvod na spochybňovanie dôveryhodnosti svojej osoby“.

„Posudzovanie dôveryhodnosti žiadateľa o udelenie azylu je výsledkom celkového hodnotiaceho procesu a úvah odporcu o osobnosti žiadateľa s prihliadnutím k miere reálnosti, resp. vierohodnosti ním tvrdených dôvodov odchodu z krajiny pôvodu v konfrontácii so všeobecne známymi informáciami o krajine pôvodu. Rozhodujúcimi pre záver o nedôveryhodnosti žiadateľa nemôžu byť len niektoré nepatrné nezrovnalosti alebo len omylom vysvetlené nejasnosti v tvrdeniach žiadateľa, ale zásadné rozpory vo výpovediach, ktoré správny orgán rozpozná“.

„Z administratívneho spisu odporcu“ (týka sa to aj prerokúvaného prípadu) „vyplýva, že rozpory vo výpovediach navrhovateľa nebolo možné považovať za nepatrné, či zanedbateľné napokon navrhovateľ sám priznal účelovosť zmeny údajov týkajúcich sa osobných pomerov (počet, resp. existencia súrodencov), ako aj dôvode, pre ktoré žiadal udeliť azyl“.

„Nedôveryhodnosť tvrdení navrhovateľa pre ich rozpornosť, objektívne znemožnila odporcovi zistiť u navrhovateľa podmienky pre udelenie azylu“.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Ak odporca pre uplynutie 60 dňovej lehoty nemohol už rozhodnúť postupom podľa § 12 ods. 2, písm. d) zákona o azyle a krajský súd taký postup ako zákonný potvrdil, ani odvolací súd k tomu nemá v súlade s uvedeným rozhodnutím z 19. augusta 2008 námietky. V rámci procedúry udelenia alebo neudelenia azylu je najdôležitejším faktorom dôveryhodnosť osoby žiadateľa o azyl.

Ak nie je splnená a žiadateľ sa javí nedôveryhodnou osobou nemôže splniť podmienky pre udelenie azylu, aj keby iné podmienky (má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd) uvedené v ustanovení § 8 zákona o azyle boli splnené. Tie majú oporu nielen v zisťovaní objektívneho stavu v tej ktorej krajine, ale najmä v zisťovaní, či a ako je konkrétny žiadateľ o azyl týmito podmienkami dotknutý; čo samozrejme nie je objektívne možné bez toho, aby bol žiadateľ o azyl považovaný za dôveryhodnú osobu.

Z týchto dôvodov sa odvolací súd stotožnil s tvrdením krajského súdu, že vzhľadom na údajnú nedôveryhodnosť navrhovateľa, odporca nemal povinnosť zaoberať sa v jeho prípade konkrétnymi predpokladmi ustanovenými v § 8 zákona o azyle.

Aj v ustanovení § 12 ods. 2, písm. d) zákona o azyle je jednou z podmienok zamietnutia žiadosti o azyl ako zjavne neopodstatnenej nedôveryhodnosť. Ak tak odporca z rôznych dôvodov neurobil do 60 dní od začatia konania, mohol tak spraviť podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle po tejto lehote.

K námietkam navrhovateľa ohľadne nepriznania práva na náhradu trov konania odvolací súd poukázal na ustanovenie § 250k ods. 1 veta prvá OSP (v spojení s § 250l ods. 2 OSP), kde je uvedené, že ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania. Krajský súd síce v odôvodnení uviedol, že rozhodol za použitia tohto ustanovenia, avšak sa ním dôsledne neriadil. Navrhovateľ podal proti rozhodnutiu odporcu opravný prostriedok, o ktorom krajský súd rozhodol tak, že vo výroku o neudelení azylu navrhovateľovi ho potvrdil a vo výroku o neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi ho zrušil - navrhovateľ tak bol v konaní čiastočne úspešný. Krajský súd však iba bez bližšieho zdôvodnenia uviedol, že „navrhovateľ bol v základe podaného návrhu neúspešný“. V ďalšom konaní krajský súd opätovne preskúma navrhovateľovo právo na náhradu trov prvostupňového konania vzhľadom na jeho čiastočný úspech v konaní.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/16/2012-35 zo dňa 3. októbra 2012 v napadnutej časti potvrdzujúcej výrok o neudelení azylu navrhovateľovi potvrdil podľa § 219 ods. 1 OSP v spojení s § 250ja ods. 3 posledná veta OSP a § 250l ods. 2 OSP a v časti výroku o trovách konania rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP v spojení s § 250ja ods. 3 posledná veta OSP a § 250l ods. 2 OSP zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP tak, že účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže navrhovateľ nebol vo svojom odvolaní v merite veci úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.